

מדריכי שיקום בתחום בריאות הנפש באוסטרליה, ארצות הברית וקנדה

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת עופר כסיף ובו התבקשנו לבחון האם במדינות אחרות בעולם קיים תפקיד מקביל לתפקיד מדריך שיקום בתחום בריאות הנפש הקיים בישראל, מבחינת תיאור התפקיד, רמת ההשכלה וההכשרה הנדרשת.

1. מבוא ותמצית

בשנת 2000 נחקק בישראל [חוק שיקום מתמודדי נפש בקהילה, התש"ס-2000](#) הקובע את זכאותם של מתמודדי הנפש לסל שירותי שיקום בתחומי התעסוקה, הדיור, השלמת ההשכלה, החברה והפנאי, המשפחות, טיפול השיניים ותיאום הטיפול, וזאת במטרה לסייע להם להשתלב בקהילה. בקשה לקבלת השירות יכולים להגיש לוועדת סל שיקום במשרד הבריאות תושבי ישראל בני 18 ומעלה שנקבעה להם נכות רפואית על רקע נפשי של 40% או יותר על ידי הביטוח הלאומי, ומי שאינם רוצים להיות מוכרים על-ידי המוסד לביטוח לאומי נדרשים להגיש בקשה במסלול האישי בצירוף דו"ח רפואי פסיכיאטרי מעודכן. למתמודד שיימצא זכאי לשירות תבנה ועדת סל שיקום תוכנית שיקומית הכוללת את השירותים שיינתנו לו והוא יופנה לספקי השירות עמם התקשר משרד הבריאות למתן השירות. המשרד מפקח על נותני שירותים אלה ובין השאר מסדיר בנהלים את מצבת כוח האדם הדרושה להפעלת מסגרות השיקום, הכוללת העסקת מדריכי שיקום.¹

מדריכי שיקום בריאות הנפש בישראל אמונים על הסיוע למתמודדים ביישום תוכנית השיקום שגיבשה עבורם ועדת סל שיקום.² לפי הנהלים של משרד הבריאות להפעלת מסגרות דיור ותעסוקה, המדריכים אינם נדרשים לתואר אקדמי, אך עליהם להיות בעלי ניסיון של לכל הפחות

¹ פלורה קוק דבידוביץ', [סוגיית מיצוי זכותם של נכי נפש ל"סל שיקום" שבאחריות משרד הבריאות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 באפריל 2022, עמ' 5-6; משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, נוהל 80.001, מהדורה 2, שירותי הוסטל: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות, 1 בספטמבר 2009, עמ' 27-34; נוהל 80.002, מהדורה 2, [דיוור מוגן: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 15-16; נוהל 81.003, מהדורה 2, [מפעל מוגן שיקומי: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 13; נוהל 81.005, מהדורה 2, [מועדון תעסוקתי: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 17.

² משרד הבריאות, שירותי בריאות הנפש, נוהל 80.001, מהדורה 2, שירותי הוסטל: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות, 1 בספטמבר 2009, עמ' 37; נוהל 80.002, מהדורה 2, [דיוור מוגן: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 20; נוהל 81.003, מהדורה 2, [מפעל מוגן שיקומי: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 17-18; נוהל 81.005, מהדורה 2, [מועדון תעסוקתי: סטנדרטים ונהלים להפעלת השירות](#), 1 בספטמבר 2009, עמ' 21.

שנתיים בתחום השיקום. כמו כן, אין הכשרה מעשית מחייבת בכניסה לתפקיד זה. אמנם המדריכים יכולים ללמוד בקורס מדריכי שיקום (בהיקף של 108 שעות אקדמיות) בבית הספר לשיקום במכללה האקדמית אונגו, המסובסד על ידי משרד הבריאות ובסימום הם מקבלים תעודה מבית הספר וממשרד הבריאות, אך ממשרד הבריאות נמסר שלימודים אלו אינם חובה,³ ואין מספיק מקומות בקורס עבור כל מדריכי השיקום בישראל.⁴ נציין כי לקורס מדריכי שיקום יכולים להתקבל מדריכים שיקומיים, חונכים או סומכים בכל אחד מהתחומים במערך השיקום של בריאות הנפש בקהילה, אם הם בוגרי 12 שנות לימוד לפחות ובעלי ותק של שלושה חודשים לפחות של עבודה בפועל.⁵

כאמור, במסגרת מסמך זה ביקשנו לבחון האם במדינות אחרות בעולם ישנו תפקיד מקביל למדריך שיקום בתחום בריאות הנפש בישראל, ואם כן מהן דרישות הסף, ההשכלה וההכשרה הנדרשים לאותו תפקיד. לשם כך פעלנו לאתר מידע בכמה ערוצים: מידע רשמי שמפרסמות מדינות שונות בנושא; קיום שיחות רקע עם פרופ' מקס לכמן, פרופ' אמריטוס בבית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית וחבר בסגל הבכיר של החוג לבריאות נפש קהילתית באוניברסיטת חיפה, וד"ר יחיאל שרשבסקי, לשעבר ראש מערכת השיקום במשרד הבריאות וממקימי מערכת שיקום בריאות הנפש בישראל;⁶ פנייה לאיגוד העולמי לשיקום פסיכו-סוציאלי (WAPR, World Association for Psychosocial Rehabilitation), לאנשי הקשר של ה-WAPR בכמה מדינות ולגורמים נוספים. עד כה התקבל מענה על **ארצות הברית** שמקורו בשיחה עם ד"ר מריאן פרקש, נשיאת ה-WAPR, ומאתר האגודה לשיקום פסיכיאטרי (Psychiatric Rehabilitation Association) בארצות הברית, מענה על **קנדה** שמקורו בשיחה עם גב' ויקי הין, המנכ"לית לשעבר של ארגון השיקום הפסיכו-סוציאלי בקנדה (Psychosocial Rehabilitation Canada, PSR Canada), ומאתר הארגון, ומענה על **אוסטרליה** שמקורו בתשובת משרד הבריאות הפדרלי על פנייתנו ובמידע המפורסם באתרי תוכניות הלימודים במדינה.

כפי שיפורט להלן, קיים קושי לאתר בארצות הברית, בקנדה ובאוסטרליה תפקיד מקביל זהה לתפקיד מדריך שיקום בריאות הנפש בישראל. עם זאת, מהמידע הקיים בידנו עולה כי במדינות אלו ישנם עובדים בשיקום בריאות הנפש, שאופי עבודתם דומה לעבודת מדריך שיקום בישראל, ובדומה למדריך שיקום בישראל גם הם אינם נדרשים להיות בעלי תואר אקדמי, אלא בעלי ניסיון

³ גב' בתיה לייזנר, סגנית מנהל אגף בריאות הנפש, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 20 בינואר 2026.

עם זאת צוין במידעו של בית הספר לשיקום לשנת תשפ"ו (2025/26) כי "בהתאם לנוהלי משרד הבריאות, קורס זה מהווה תנאי לעבודה במערך השיקום בבריאות הנפש בקהילה. על מדריכי השיקום/החונכים/הסומכים לעבור את הקורס הייעודי לתפקידם בתוך 3 שנים מיום כניסתם לתפקיד". משרד הבריאות והקריה האקדמית אונגו, [בית הספר הארצי להכשרה בשיקום שילוב והחלמה בבריאות הנפש, תשפ"ו 2025-2026](#), עמ' 17.

⁴ גב' בתיה לייזנר, סגנית מנהל אגף בריאות הנפש, משרד הבריאות, שיחת טלפון, 20 בינואר 2026.

⁵ אורלי אורן, משנה למנהלת, בית הספר הארצי לשיקום, שילוב והחלמה בבריאות הנפש, דוא"ל, 29 בינואר 2026.

⁶ פרופ' מקס לכמן, פרופ' אמריטוס, בית הספר לעבודה סוציאלית, האוניברסיטה העברית, שיחת טלפון, 10 ביוני 2025; ד"ר יחיאל שרשבסקי, לשעבר ראש מערכת השיקום, משרד הבריאות, וממקימי מערכת שיקום בריאות הנפש בישראל, שיחת טלפון, 24 ביולי 2025.

בתחום. נראה כי תפקידים אלה אינם דורשים רישוי מהמדינה, אולם בארה"ב ובקנדה ישנם ארגונים מקצועיים לענייני שיקום בריאות הנפש המעניקים לעובדים אלה הסמכה וולונטרית, בכפוף לעמידה בתנאי הסף שקבע הארגון ובעמידה בהיקף ההשתלמויות הנדרש על-ידו. כמו כן אין דרישה רשמית מצד הרשויות שלעובדים אלה תהיה הסמכה, אך עלה כי ישנם גורמים רשמיים ומסחריים המכירים בהסמכה הוולונטרית. ממצאים אלה עולה כי המצב בארה"ב, בקנדה ובאוסטרליה אינו שונה מהמצב בישראל, אולם בבחינת אופי התפקידים במערך שיקום בריאות הנפש יש לתת את הדעת לשונות בין מערכות הבריאות והרווחה בין ישראל לבין ארה"ב, קנדה ואוסטרליה. כמו כן, כאמור לא עלה בידנו לאתר מידע על מדינות נוספות ולכן אין באפשרותנו לקבוע עד כמה דוגמאות אלה מייצגות את הקיים במדינות אחרות. להלן נציג את המידע באשר לכל אחת מהמדינות.

2. ארה"ב

מהמידע הקיים בידינו באשר לארצות הברית עולה כי קיים קושי לאתר תפקיד מקביל שזהה לזה שממלאים מדרכי השיקום בישראל. מהשיחה עם ד"ר פרקש, נשיאת ה-WAPR, עלה כי אין בארצות הברית תפקיד אחד שמקביל למדריך שיקום בישראל, אלא מגוון בעלי תפקידים פרה-רפואיים שעשויים להיות רלוונטיים לעבודה שמבצע מדריך שיקום, ועובדים אלה לא בהכרח יקבלו הכשרה מלאה בשיקום בריאות הנפש, אלא הדרכה נקודתית המותאמת לתפקידם.⁷

בחיפוש שערכנו באתר האינטרנט של משרד העבודה האמריקני (Department of Labor), ובפרט באתר ה-BLS (Bureau of Labor Statistics), בניסיון לאתר מקצועות בארצות הברית שעשויים להיות רלוונטיים, לא מצאנו תפקיד מקביל למדריך שיקום בישראל. למשל, לפי אתר ה-BLS ישנם מקצועות כגון טכנאי פסיכיאטרי (psychiatric technician) או עוזר פסיכיאטרי (psychiatric aide), אולם במסגרת תפקידם הם מסייעים לצוות המטפל על פי רוב בתוך מוסדות בריאות הנפש, ולא בהכרח בקהילה כפי שנדרש ממדריך שיקום.⁸ תפקיד נוסף שמצאנו באתר ה-BLS הוא יועץ שיקומי (rehabilitation counselor), שנראה תואם במהותו לתפקיד מתאם טיפול בישראל, שבמסגרת תפקידו בונה יחד עם מתמודד הנפש, ולעיתים גם עם בני משפחתו, תוכנית שיקום אישית שמתאימה לצרכיו ולמטרותיו. מתאם הטיפול בישראל הוא איש מקצוע בתחום בריאות הנפש (עובד סוציאלי, מרפא בעיסוק, פסיכולוג, אח, פסיכיאטר, קרימינולוג קליני או שיקומי, או בוגר תואר בבריאות נפש קהילתית) וגם בארה"ב יועץ שיקומי הוא בעל תואר שני ביעוץ שיקומי

⁷ Dr. Marianne Farkas, President, World Association for Psychosocial Rehabilitation (WAPR), personal conversations, November 16th 2025 and December 7th 2025.

⁸ Bureau of Labor Statistics, Occupational Outlook Handbook, [Psychiatric technicians and aides: Summary](#), updated: August 28th 2025, accessed: November 26th 2025.

או בתחומים משיקים. אומנם, בארה"ב ישנם יועצים שיקומיים בעלי תואר ראשון בלבד, אך להבנתנו הם אינם יכולים לספק את מכלול השירותים שיכול לספק בעל תואר שני.⁹

בהיעדר תפקיד תואם בארה"ב, לא ניתן לעמוד על קיומו של הליך רישוי מטעם המדינה לתפקיד זה, אולם בחנו האם ישנה הסמכה כלשהי למבקשים לעבוד בתחום שיקום בריאות הנפש.

מהמידע שבידנו עולה כי בארה"ב קיימת הסמכה וולונטרית בשיקום בריאות הנפש שניתנת על-ידי האיגוד לשיקום פסיכיאטרי בארצות הברית (PRA, Psychiatric Rehabilitation Association), ארגון שנוסד בשנת 1975 כדי לשפר את כישוריהם של העוסקים בתחום שיקום בריאות הנפש.¹⁰ האיגוד מציע תעודת הסמכה שנקראת מוסמך בשיקום פסיכיאטרי (Certified Psychiatric Rehabilitation Practitioner, CPRP) וכן תעודת הכרה בשיקום ילדים ובני נוער, שנקראת מוסמך בחוסן ילדים ומשפחות (CFRP, Certified Child and Family Resiliency Practitioner).¹¹

הסמכה זו יכולים לקבל בעלי מקצועות שונים בתחום בריאות הנפש, הן מקצועות המחייבים רישוי מהמדינה והן מקצועות שאינם מחייבים רישוי כאמור. לפי האתר של ה-PRA, על מנת לקבל את הסמכת האיגוד על המועמד לעמוד בהצלחה בבחינה שעורך האיגוד ועל מנת לגשת לבחינה זו על המועמד להיות בן 18 ומעלה ובעל השכלה, הכשרה וניסיון מקדים מתאימים, בתמהיל שמשתנה לפי רמת ההשכלה של המועמד, בהתאם לטבלה להלן.

טבלה 1: מסלולי זכאות להגשת בקשה להסמכה מארגון ה-PRA¹²

רמת השכלה	שעות הכשרה בשיקום פסיכיאטרי	שעות ניסיון
תעודת סיום תיכון, או השכלה גבוהה בתחום שאינו בריאות ההתנהגות (behavioral health)	45	2,000
תעודת הסמכה בידע מניסיון (peer support) ¹³	45	1,500
תעודה של לכל הפחות 4 שנות לימוד על-תיכוני בבריאות ההתנהגות	30	1,000

⁹ Bureau of Labor Statistics, Occupational Outlook Handbook, [Rehabilitation counselors: Summary](#), updated: August 28th 2025, accessed: November 26th 2025;

משרד הבריאות שיקום בקהילה, [תיאום טיפול](#), עדכון: 1 בינואר 2026, כניסה: 17 בפברואר 2026.

¹⁰ Psychiatric Rehabilitation Association, [PRA Certification Candidate Handbook](#), 2024, p. 2.

¹¹ Psychiatric Rehabilitation Association, [Why get certified?](#), accessed: January 28th 2026.

¹² Psychiatric Rehabilitation Association, [Determine Your Eligibility Pathway](#), accessed: January 20th 2026.

¹³ הכוונה היא לאדם שעבר תהליך של שיקום בריאות הנפש ומעוניין לסייע לאחרים בתהליך זה. לפי האתר של העמותה Mental Health America, שסייעה בפיתוח הסמכה בתחום בעלי ידע מניסיון, ב-49 מדינות ובוושינגטון הבירה יש תוכניות הכשרה והסמכה בתחום זה. ראו:

Mental Health America, [How to become a peer support specialist](#); National Certification Board for Behavioral Health Professionals, [National Certified Peer Specialist \(NCPS\)](#), both accessed: January 20th 2026

רמת השכלה	שעות הכשרה בשיקום פסיכיאטרי	שעות ניסיון
תעודה של 4 שנות לימוד עם התמחות בשיקום בריאות הנפש מתוכנית מאושרת ¹⁴	0	0
בעלי תעודה מה-PRA ¹⁵	0	0

ניתן לראות מהטבלה שכל חמשת המסלולים משלבים השכלה, לימודי המשך בשיקום פסיכיאטרי וניסיון בעבודה, אך ככל שהמועמד צבר יותר ניסיון בעבודה, דרישות ההשכלה פחותות יותר, ולהיפך. העומדים בתנאים אלה רשאים לגשת לבחינת ההסמכה של הארגון והעומדים בה בהצלחה יקבלו מהארגון תעודת הסמכה התקפה לשלוש שנים. במהלך תקופה זו, על מנת לעדכן את ידיעותיהם ואת מיומנותיהם, עליהם לעבור השתלמויות מקצועיות בהיקף של 45 שעות של לימודים או הכשרה בתחום, מתוכם לפחות ארבע שעות לימוד בתחום האתיקה ולפחות מחצית מהשעות ילמדו במסגרת קורסים רשמיים שמאושרים על ידי ה-PRA (כולל כאלו שמועברים על ידי PSR Canada).¹⁶

לפי ד"ר פרקש מה-WAPR, תעודות ההסמכה של ה-PRA מוכרות בקהילת שיקום בריאות הנפש כעדות על ידע בתחום זה,¹⁷ ולפי האתר של ה-PRA, רשויות ב-15 מדינות בארצות הברית מכירות בתעודות של הארגון לצרכים שונים. למשל, במדינת ג'ורג'יה תעודה מה-PRA נמנית בין התעודות שמעידות על כשירות עובדים המעניקים שירותי שיקום בריאות הנפש. במדינת איידהו עובדים בשיקום קהילתי (Community based rehabilitation services specialists), שאינם בעלי רישיון מקצועי אחר, חייבים להחזיק לכל הפחות בתואר ראשון ובתעודת הסמכה בתוקף מה-PRA.¹⁸ נציין כי בהמשך לשיחתנו עם ד"ר פרקש, לא תמיד ברור עד כמה בקשה או דרישה מצד הרשויות לתעודה מה-PRA מהווה הכרה שלהן בהסמכה עצמה ועד כמה מדובר בתנאי של חברות הביטוח לצורך מימון השירות למבוטחים המקבלים שירות מעובדים אלו.¹⁹

¹⁴ לפי האתר של ה-PRA תוכנית מאושרת בשיקום בריאות הנפש מוצעת בחמש אוניברסיטאות בארצות הברית. שם.

¹⁵ כלומר, אדם שמחזיק ב-CPRP או ב-CFRP ומעוניין לקבל את ההסמכה השנייה.

¹⁶ Psychiatric Rehabilitation Association, [Recertification](#), accessed: December 22nd 2025.

¹⁷ Dr. Marianne Farkas, President, World Association for Psychosocial Rehabilitation (WAPR), personal conversation, December 7th 2025.

¹⁸ Psychiatric Rehabilitation Association, [State Recognition of the CPRP and CFRP](#), accessed: November 25th 2025.

¹⁹ Dr. Marianne Farkas, President, World Association for Psychosocial Rehabilitation (WAPR), personal conversation, November 16th 2025.

3. קנדה

משיחה שקיימנו עם גב' ויקי הין, המנכ"לית לשעבר של ארגון השיקום הפסיכו-סוציאלי²⁰ בקנדה (PSR Canada, Psychosocial Rehabilitation Canada) עולה כי גם בקנדה לא ברור האם ישנו תפקיד מקביל למדריך שיקום בתחום בריאות הנפש בישראל. לדברי גב' הין, יש חשיבות לכך שכל בעלי התפקידים בארגון העוסק בשיקום בריאות הנפש יהיו בעלי כישורים מתחום זה שיסייעו להם בביצוע תפקידם מול המטופלים, אך לא צוין אם יש בעל תפקיד מסוים שעבודתו מקבילה לזאת של מדריכי שיקום בישראל.

לפי גב' הין ולפי המידע באתר של ארגון PSR Canada, גם בקנדה בדומה לארצות הברית ישנה הסמכה וולונטרית ולא רשמית, שאותה מעניק הארגון למטפלים מוסמכים בשיקום והחלמה פסיכוסוציאליים (Certified Psychosocial Rehabilitation Recovery Practitioner, CPRRP). כמו בהסמכה של ארגון PRA, על המועדים המבקשים את הסמכה להיות בעלי השכלה, הכשרה וניסיון קודם, וכמו בהסמכה של ארגון PRA, יש כמה מסלולי זכאות להגשת בקשה להסמכה, כפי המפורט בטבלה להלן:

טבלה 2: מסלולי זכאות להגשת בקשה להסמכה של ארגון ה-PSR²¹

השכלה	משך הניסיון בתחום
תואר שני או שלישי (או תואר MD)	שנה, עד מחצית מהשעות יכולות להיחבר במסגרת התנדבותית
תואר ראשון (או כל תואר של שלוש שנות לימוד) או תואר אחות מוסמכת	שנתיים, עד מחצית מהשעות יכולות להיחבר במסגרת התנדבותית
ללא השכלה אקדמית	שש שנות תעסוקה, ניסיון אישי, ידע מניסיון או התנדבות (יש להגיש שלושה תצהירים על העיסוק ועל תרומתו ליכולות בתחום)

מהטבלה עולה כי בקנדה, כמו בארצות הברית, יש כמה מסלולי זכאות להגשת בקשה להסמכה וגם במקרה זה ניתן לקבל הסמכה גם ללא תואר אקדמי וזאת בתנאי שהם עומדים בתנאי משך

²⁰ בשיחה עלה שאין הבדל בין שיקום בריאות הנפש לשיקום פסיכוסוציאלי, ונאמר שהתיאור בארצות הברית אומץ כדי שחברות הביטוח ישפו את נותני השירות בעד עבודתם.

Dr. Marianne Farkas, President, World Association for Psychosocial Rehabilitation (WAPR), personal conversation, November 16th 2025.

²¹ PSR/RPS Canada, [Applying for the CPRRP designation](#), accessed: November 26th 2025.

הניסיון בתחום. גב' הין, לשעבר המנכ"לית של הארגון, ציינה כי מגוון המסלולים גובש על בסיס התפיסה שיש בהחלט מקום בתוך עבודת שיקום בריאות הנפש גם לעובדים חסרי רקע אקדמי.²² התהליך לקבלת ההסמכה ותעודת CPRRP בקנדה כרוך בהגשת עבודה קצרה (1,200–1,500 מילים) בנושא הקשור באופן אישי לשיקום בריאות הנפש, ולא בבחינה כפי שדורש ארגון PRA מארצות הברית. עבודה זו אמורה לשקף את המומחיות של המועמד ביישום השיטות של שיקום בריאות הנפש ואת החיבור בין התיאוריה והמעשה.²³ מועמד שעמד בהצלחה במטלה זו יקבל תעודת הסמכה מהארגון ויידרש ללמוד קורסי ריענון בהיקף של 35 נקודות זכות בכל שלוש שנים. לפי האתר של הארגון, תהליך זה נחוץ כדי להתעדכן בחידושים בתחום, בין השאר מכיוון שמדובר בתחום שמשתנה תדיר. לכן בעלי התעודה נדרשים לא רק להיות נוכחים באירועים ובשיעורים המזכים בנקודות אלה, אלא גם לתעד את התובנות שלהם בנוגע לדרכים שבהן הלימוד תרם לכישורים שלהם בתחום.²⁴

גב' הין הדגישה כי לא מדובר ברישוי מצד המדינה ולא בתנאי מקדים לעבודה בתחום. לדבריה, תעודת ההסמכה של הארגון אינה משפיעה על גובה השכר של בעל ההסמכה, אבל יש ארגונים שמעדיפים להעסיק עובדים בעלי הסמכה זו. עם זאת, לטענתה הארגון וההכרה שהוא מעניק לא זוכים להכרה מספקת בקרב הציבור, אם כי לאחרונה תוכנית ההכרה זוכה לתמיכה (endorsement) מהוועד לבריאות הנפש (Mental Health Commission of Canada),²⁵ אולם לא ברור מה משמעותה.

4. אוסטרליה

לפי המענה של משרד הבריאות הפדרלי באוסטרליה, שירותי שיקום בריאות הנפש ממומנים ו/או מופעלים על-ידי כמה גורמים: הממשלה הפדרלית מממנת רשתות טיפול ראשוני (Primary Health Networks), שמעניקות שירותי תמיכה פסיכו-סוציאלית (psycho-social support services), אולם ישנן גם תוכניות ברמת המדינה או תוכניות של ביטוח הנכות האוסטרלי (NDIS, National Disability Insurance Scheme).²⁶ נעיר כי איננו יודעים מהם ההבדלים בין השירותים הממומנים או הניתנים על-ידי הגורמים השונים, אך לפי מענה משרד הבריאות הפדרלי באוסטרליה כל אחד מגורמים אלה קובע את תנאי ההכשרה, ההסמכה והרגולציה של כוח האדם המועסק על-ידו, ולכן עשויה להיות שונות בהיבטים אלו בין מדינות, טריטוריות וה-NDIS.²⁷ משרד הבריאות באוסטרליה לא ציין אם ישנם תנאי סף פדרליים שנקבעו על-ידו

²² Vicky Huehn, CEO, PSR Canada, personal conversation, July 31st 2025.

²³ PSR/RPS Canada, [PSR recovery in action paper](#), accessed: November 26th 2025.

²⁴ PSR/RPS Canada, [CPRRP ongoing requirements](#), accessed: November 26th 2025.

²⁵ Vicky Huehn, CEO, PSR Canada, personal conversation, July 31st 2025.

²⁶ Mental Health Workforce Section, Australian Government Department of Health, Disability and Ageing, personal email, January 8th 2026.

²⁷ שם.

בתחומי ההכשרה, ההסמכה והרגולציה של העובדים בתחום שיקום בריאות הנפש, כפי שנקבעו בישראל בנהלים שפורסמו על ידי משרד הבריאות.

במענה של משרד הבריאות האוסטרלי הוצגו בפנינו כמה בעלי תפקיד העובדים עם מטופלים במסגרת השיקום הפסיכוסוציאלי, אך מהמידע הקיים לא ניתן לעמוד על ההבדלים בין תפקידים אלו, ועד כמה תפקידים אלה מקבילים למדריך שיקום בישראל, אם בכלל.²⁸ עם זאת, ממידע מביטוח הנכות האוסטרלי ה-NDIS שמפורסם על תפקיד מאמני שיקום (recovery coach) עלה כי מדובר בעובד שיש לו ידע בתחום בריאות הנפש שאמור לבלות זמן עם המשתתף ועם אנשים שחשובים לו, להכיר אותו ולהבין את צרכיו, בדומה למדריך שיקום בריאות הנפש בישראל.²⁹

לפי ה-NDIS, מומלץ שבעלי תפקיד זה יהיו בעלי תעודה ברמה ד' (Certificate IV) בבריאות הנפש ו/או שנתיים ניסיון בתשלום בתמיכה באנשים המתמודדים עם אתגרים בתחום בריאות הנפש.³⁰ כלומר, בעלי תפקיד זה יכולים להיות או בעלי תעודת השכלה או בעלי ידע מניסיון. נעיר כי לפי מערכת החינוך באוסטרליה, תעודה ברמה ד' היא תעודה על-תיכונית אקדמית.³¹ מבדיקה אקראית שערכנו באתר של תוכנית לתעודה ברמה ד' בבריאות הנפש עלה כי אין תנאים מקדימים להרשמה לתוכנית זו וכי ומקבלי התעודה לומדים לתמוך באנשים הסובלים מהפרעות נפשיות, להעצים אנשים באמצעות מודל השיקום ולקיים שיח אפקטיבי עם מטופלים ועם נותני שירות אחרים.³² לפי ה-NDIS ישנה ציפייה גוברת מצד ארגונים ונותני שירות שהעובדים יהיו בוגרי לימודים על תיכוניים בתחום בריאות הנפש, כלומר ישנה עדיפות להשכלה בתחום, אם כי לא אקדמית, אבל זו אינה חובה.³³

²⁸ בעלי התפקיד שהוזכרו הם:

service navigator, care navigator, care coordinator, access/intake worker, recovery coach, wellbeing worker, community support worker, case worker, case manager, mental health worker, mental health clinician, mental health practitioner, peer support worker.

²⁹ NDIS, [Psychosocial recovery coach information](#), no date.

³⁰ שם.

³¹ לפי האתר של מסגרת הכישורים האוסטרלי (AQF, Australian Qualifications Framework), שמנוהל על ידי משרד החינוך הפדרלי, תעודות על לימודים בתר-תיכוניים מסווגים לפי רמות כדי שניתן יהיה להבטיח הכרה ואחידות ברמה הלאומית. דיפלומה נחשבת רמה 5, ואילו לימודים אקדמיים נחשבים לתעודות ברמות 6 (תואר עמית) עד 10 (תואר שלישי).

Australian Qualifications Framework, [AQF qualifications](#), accessed: January 21st 2026.

³² TAFE NSW, [Certificate IV in mental health](#), accessed: January 21st 2026.

³³ נעיר כי בארגון אחד שמצאנו בחיפוש שערכנו צוינה חובה שהמאמנים יחזיקו בתעודה רמה ד' בבריאות הנפש, אם כי לא ידוע לנו אם מדובר במקרה מייצג.